

گفت‌وگوی صبا با آذر محمدی طراح لباس فیلم «موسی کلیم‌الله»

موافق حضور آگاهانه تکنولوژی در کار هستیم

مهديه مالکی
گفت و گو

فیلم سینمایی «موسی کلیم‌الله» با توجه به تاریخی بودن آن قطعاً علاوه بر دکور و استفاده از فناوری تولید مجازی در زمینه طراحی لباس نیز می‌تواند حایز اهمیت باشد در این رابطه با آذر محمدی طراح لباس فیلم «موسی کلیم‌الله» گفت‌وگو کرده‌ایم.

آیا در زمینه طراحی لباس‌های تاریخی تجربه‌ای از گذشته داشته‌اید.

بله عمده فعالیت حرفه‌ای کاری من کاملاً متمرکز بر طراحی لباس‌های تاریخی بوده و اولین تجربه کار تاریخی من سریال «معصومیت از دست رفته» و بعد طراحی لباس سریال «مختارنامه» بوده و تجربه طراحی لباس برای یک سریال تاریخی برای شبکه mbc را داشتم و «موسی کلیم‌الله» چهارمین تجربه من در زمینه طراحی لباس در آثار تاریخی است.

در فرآیند طراحی لباس برای فیلم‌های تاریخی، چطور اطلاعات و منابع تاریخی را جمع‌آوری می‌کنید؟

مسئله برای شروع تمام منابع و رفرنس‌های دوره مورد نظر مورد مطالعه قرار می‌گیرد و می‌توان تمام منابع تصویری را از طریق موزه‌ها و کتابخانه‌های بین‌المللی به صورت آنلاین دریافت و مورد استفاده قرار داد.

آیا در طراحی لباس‌ها به جزئیات مذهبی و فرهنگی خاصی توجه می‌کنید؟ این جزئیات چطور در طراحی لباس‌های شخصیت‌های مذهبی یا تاریخی تأثیر می‌گذارد؟

بله، قاعدتاً در مورد شخصیت‌های تاریخی و مذهبی به تمام نشانه‌ها و نمادهایی که در منابع مختلف تاریخی به آنها اشاره شده توجه می‌شود و این نمادها در جهت خلق شخصیت مورد نظر می‌تواند بسیار الهام‌بخش طراحان باشند.

در طراحی لباس‌های تاریخی، انتخاب پارچه و رنگ‌ها چطور انجام می‌شود؟ آیا این انتخاب‌ها تحت تأثیر شرایط اجتماعی، اقتصادی یا اقلیمی آن زمان قرار دارد؟

روند طراحی لباس در پروژه‌های تاریخی به این صورت است که ابتدا یک تحقیق بسیار جامع و کامل درباره دوره تاریخی مدنظر پروژه انجام می‌شود و در این مرحله کاملاً روی جزئیاتی مثل جنسیت پارچه‌های رایج در آن دوران و رنگ‌های مورد استفاده، سلسله بندی طبقات اجتماعی متفاوت، مشاغل و جایگاه‌های مختلف افراد در آن دوران تحقیق انجام می‌شود. به همین دلیل بخش بسیاری از پارچه‌های مورد استفاده در کارهای تاریخی به صورت کاملاً اختصاصی بافته می‌شود و تقریباً صد درصد پارچه‌ها و تزیینات و حتی نخ‌های مورد نیاز هم در کارگاه رنگ‌رزی واقع در پروژه رنگ می‌شود تا به عنوان طراح لباس بتوانم چیدمان دقیقی از طیف رنگی مورد نظرم که به هیچ عنوان در بازار یافت نمی‌شود را به وجود بیاورم.

چه نقش‌هایی برای رنگ‌ها در لباس‌های شخصیت‌های مختلف در فیلم قائل هستید؟ به عنوان مثال، آیا رنگ‌های

خاصی برای شخصیت‌های مذهبی یا رهبری در نظر می‌گیرید؟
همان طور که در پاسخ سوال قبلی شما اشاره کردم بحث رنگ بسیار مقوله جدی و پراهمیتی در کارهای تاریخی به شمار می‌رود، نه تنها شخصیت‌های مذهبی بلکه تمامی شخصیت‌های اصلی و فرعی و هنروران دارای پالت‌های رنگی مجزا هستند. رنگ در زمینه شخصیت‌پردازی بسیار مقوله مهمی است و در نهایت جلوه بسیار مهمی در زیبایی شناسی نهایی فیلم، نور، بافت و فضا سازی نهایی کار دارد.
آیا در کار خود از تحقیق و مشاوره کارگردان هم بهره می‌برید؟

بله قاعدتاً روندی وجود دارد و تمام طراحی‌های لباس شخصیت‌های اصلی و فرعی و هنروران طی جلسات متعدد به رویت شخص کارگردان محترم رسیده و در مورد تک تک طرح‌ها صحبت کردیم و از طریق همین جلسات با نقطه نظرات آقای حاتمی‌کیا بیشتر آشنا و در نهایت طرح‌ها وارد فاز اجرایی می‌شدند.

چطور تیم شما برای ساخت لباس‌ها و اجرای آن‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند؟

من در پروژه «موسی کلیم‌الله» به غیر از طراحی لباس مسئولیت طراحی زیور آلات و طراحی تزیینات کلاه گیس‌ها را هم به عهده داشتم بنابراین هدایت یک تیم بسیار بزرگی و ایجاد هماهنگی بین بخش‌های مختلف بسیار پیچیده و گاه طاقت فرساست، ولی به رغم وجود چالش‌های متعدد پروسه خلق این لباس‌ها و قطعات زیور آلات و... به شگصه برای من همیشه بسیار جذاب بوده است.

آیا در فیلم‌های تاریخی، استفاده از تکنیک‌های سنتی دوخت و دوز را ترجیح می‌دهید یا به سراغ تکنیک‌های مدرن تر می‌روید؟

من همیشه در عین استفاده از تکنیک‌های سنتی دوخت لباس، طراحی الگو، طراحی دوخت‌های تزیینی و پارچه سازی، از تکنیک‌های مدرن هم بهره می‌برم ولی در نهایت؛ کار در پایان پرداختی کاملاً سنتی خواهد داشت تا ظاهر بدوی لباس‌ها حفظ شوند.

طراحی لباس برای شخصیت‌های مذهبی در فیلم‌های تاریخی چطور متفاوت از شخصیت‌های غیر مذهبی است؟ در پروژه‌هایی که لباس‌های شخصیت‌های مذهبی و دینی را طراحی می‌کنید، از مشاوران مذهبی یا دینی هم بهره می‌برید؟

مشاور مذهبی پروژه تقریباً در تمامی جلسات ارائه کار حضور داشتند. این بخش مثل همان بخش اولیه رجوع به تاریخ و مستندات تاریخی است و برای باور پذیری بیشتر تک تک شخصیت‌ها از منظر منابع مذهبی مثل تورات و اشاراتی که در قرآن شده بود، با توجه به آگاهی بیشتری که ایشان داشتند اگر نکته‌ای بود منتقل می‌شد و من هم در پروسه طراحی‌ها لحاظ می‌کردم.

آیا در طراحی لباس‌های حضرت موسی (ع) یا دیگر شخصیت‌های دینی چالش‌های خاصی داشته‌اید؟

شخصیت حضرت موسی در ورژن سینمایی فقط در مقطع نوزادی دیده می‌شود و خدا را شکر چالش خاصی در زمینه طراحی لباس

نداشتیم.

چطور با کارگردانان و دیگر اعضای تیم فیلم‌سازی برای هماهنگی سبک لباس‌ها با فضای کلی فیلم همکاری می‌کنید؟
من دقیقاً چهار سال است که با این پروژه همکاری می‌کنم، مسلماً این کار ماحصل جلسات متعددی با آقای حاتمی‌کیا، آقای رضوی، آقای مقدم و سایر همکاران بوده است. حدوداً سه تست کوتاه هم قبل از این سینمایی در کنار هم کار کردیم و طبیعتاً بعد از هر تست با همه سرگروه‌های محترم در جلسات تبادل اطلاعات داشتیم تا در نهایت به آنچه که الان در فیلم موسی می‌بینید رسیدیم.

وقتی فیلم منتشر می‌شود، بازخوردهایی که از مخاطبان و منتقدان در مورد طراحی لباس‌ها دریافت می‌کنید، چطور به بهبود کارتان کمک می‌کند؟

مسئله بازخوردها و نقدهای سازنده می‌تواند برای شخص من و تیم اجرایی من بسیار دلگرم کننده باشد.

آیا طراحی لباس‌ها می‌تواند به میزان زیادی بر موفقیت یا محبوبیت فیلم تأثیر بگذارد؟

بله به شدت معتقدم که طراحی لباس سهم بسیار مهم و تأثیرگذاری در میزان موفقیت فیلم‌های تاریخی دارد، اساساً بخش مهمی از جذابیت این ژانر برای مخاطبان لباس‌ها و فضا سازی‌های متفاوت می‌باشد.

آیا در حال حاضر در سینما و آثار تاریخی تغییرات جدیدی در تکنیک‌ها، مواد یا فرآیندهای طراحی مشاهده می‌کنید؟

شخصاً سالهاست که در جهت ارتقای سطح طراحی لباس قدم برداشتم و در این راستا، در بخش اجرا به شدت به تفکیک تخصصی معتقدم و همیشه هر جا کاری را دیدم که به شکل سنتی اجرا می‌شده و کیفیت نهایی کار را زیر سوال می‌برد، به جای ادامه روند قبلی، روند جدید رو جایگزین کردم و این روند از طرف من همچنان ادامه دارد و با توجه به هر پروژه‌ای که حضور داشتم بدعت‌هایی برای اولین بار در کارهای من وجود داشته است. به عنوان مثال در فیلم «موسی کلیم‌الله» تکنیک‌های متفاوتی را در کهنه کاری لباس‌ها و بخش ظریف دوزی لباس‌های فاخر و طوق‌ها داشتم و در لباس‌های بخش خانه عمران و یوکا بد هم تکنیک‌های پارچه سازی فوق‌العاده پرکاری را استفاده کردم. در طراحی زیور آلات هم به همین ترتیب متفاوت عمل کردم و در زمینه طراحی تزیینات کلاه گیس‌ها هم که برای اولین بار این جنس تزیینات را می‌بینید.

آیا تکنولوژی‌های جدید مانند استفاده از چاپ سه بعدی یا واقعیت افزوده می‌توانند نقش مهمی در طراحی لباس‌های تاریخی ایفا کنند؟

صادقانه پررنگ‌ترین نقش را خود شخص طراح بازی می‌کند. قدرت یک طراح می‌تواند در طراحی و اجرای تک تک عناصر، شناخت و تسلط به انواع متریال کاری و مدیریت زمانی و چینش نیروهای متخصص در راستای خلق طراحی‌های بدیع باشد. قطعاً اگر این موارد وجود نداشته باشد تکنولوژی نمی‌تواند هیچ‌گونه تأثیر شگرفی در خروجی نهایی کار داشته باشد ولی به شدت موافق حضور آگاهانه تکنولوژی در کار هستیم چرا که در بخش مدیریت زمانی به شدت نجات دهنده است.

